

over elkaar gesteld. De eerste is een toestand „waarin de uiterste grenzen van het verbruik bereikt zijn”, zoodat *waardeverlaging* niet leidt tot meer verbruik. Echter is deze zg. absolute overproductie niets anders dan de relatieve, nl. het overschrijden van de rentabiliteitsgrens door ondernemingen, die dus verlies gaan loopen. Van „absoluut” kan men aan aanbodzijde eerst spreken, wanneer het goed tot de niet-economische zou gaan behooren!

Blz. 49 en 265. Dat menschen menschen *zijn* en menschen *blijven* wordt hier als waarheid, die herhaling verdient, met nadruk verkondigd. Veel wijzer wordt men er niet van. Op dezelfde laatste blz. 265 van het boek wordt de beschouwing over ordening, die geen beschouwing over ordening is, besloten met „Vrede op Aarde”. Deze zal komen „wanneer de vijand der menschheid sedert duizenden jaren, de armoede, definitief overwonnen zal zijn.” Ja, ja, wanneer er Vrede is, dan is er Vrede!! Dat welvaart armoede onderstelt, en de menselijke psyche armoede behoeft om tot welvaartstreven te komen, is een geheim voor dezen schrijver, van wien geldt, wat hij ten onrechte de „liberalistische” school aanwrijft: „geen constructieve ideeën”. Zelfcontrole en wetenschappelijk verantwoordelijkheidsgevoel ontbreken ten eenenmale. Zelfs algemeene ontwikkeling. Want wie spreekt b.v. van humanisme en humanisten, wanneer bedoeld wordt humaniteit en *dezer* beoefenaren? In het verband van het geheel werpen ook dergelijke kleinigheden licht op het peil van dit boek, waarvan alleen de goede typografische verzorging te loven valt.

Groningen, October 1937. H. W. C. BORDEWIJK.

**REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR
OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN
BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE**

Red.: Drs. M. BEHRENS, Drs. G. L. GROENEVELD,
J. P. DE HAAN en Drs. E. M. PREMSELA

A. ACCOUNTANCY

I. ALGEMEEN

The social origins of chartered accountants

Cairncross, Dr. A. K. — Een statistisch onderzoek naar de sociale afkomst van accountants afgestudeerd aan de Universiteit van Glasgow, in de jaren 1931—1937. De beroepen, uitgeoefend door de vaders van deze accountants, zijn door den Schrijver ingedeeld in acht categorieën. De meesten zijn afkomstig uit Glasgow, en uit de kringen van het bedrijfsleven en de vrije beroepen. Desondanks is de verscheidenheid groot genoeg om de uitspraak te rechtvaardigen, dat de afkomst van de geheele groep zoowel cosmopolitisch als democratisch is te noemen.

A 1 *The Accountant 18 September 1937*

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Het examen voor gemeente-accountant

Simons, Mr. D. — In dit artikel verdedigt de schrijver de juistheid van de instelling van het afzonderlijke examen voor gemeente-accountant, uit hoofde van de bijzondere eischen op het gebied van de kennis van wetten en verordeningen, van de ambtelijke verhoudingen en van het publieke bedrijfsbeheer en financieuzen. De Overheidsdienst wordt veel meer dan het particuliere bedrijf beheerscht door wettelijke regelingen: de functionarissen en ook de accountants moeten deze regelingen dus grondig kennen. Naar de meening van den schrijver is deze kennis en ook die van de twee andere genoemde punten niet in een korte aanvullende studie te verkrijgen. Behalve een apart examen beveelt schrijver aan een stage van eenige jaren in

publieken dienst. Schrijver ziet geen gronden, waarop het te vreezen zoude zijn, dat het examen niet op een goed peil zal staan.

A II 3 *Maandblad voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde November 1937*

III. LEER VAN DE INRICHTING

Some notes on the early literature and development of cost accounting in Great Britain — V en VI

Edwards, R. S. — In het vijfde van deze vervolgartikelen wordt de ontwikkeling besproken in de periode 1870 tot 1890. Ter behandeling komen: Carter, Saker (1885), Gibson (1887), Garcke and Fells (1887) (eerste poging tot verbijzondering van de indirecte kosten; in de latere drukken discussie over interest als kostprijsfactor), Norton (1889) (in Section I van de boekhouding: berekenen van de winst die behaald zou zijn indien al het werk bij derden uitbesteed ware; in Section II berekening van de winst per afdeeling door vergelijken van den eigen kostprijs met den prijs, waartegen bij derden gekocht kan worden). In het volgende artikel wordt de verdere ontwikkeling van de discussies over het verbijzonderingsprobleem behandeld: „A General Manager” (1890), Mann (1891), Norton (1891), Dicksee (1893), Lisle (1899), artikelen in „Engineering” (1891 en 1894), Cowan (1901), Garry (1903), Mann (1903), Whitmore (1906). Schrijver besluit met de opmerking, dat in de laatste dertig jaren door de Engelse vak-literatuur weinig nieuws over dit onderwerp is gebracht; de belangrijkste discussies over de kostprijs-theorie zijn afkomstig van economen. Noodig is een nauwere samenwerking tusschen economen en cost accountants.

A III 2 *The Accountant 4 en 11 September 1937*

De administratieve techniek in het algemeen

Keegstra, H. — Na enkele algemeene opmerkingen gaf schr. aan de hand van de vertooning van een documentaire film eenige mededeelingen omtrent de arbeidsmethoden en de machinale hulpmiddelen, toegepast bij het Gemeente Girokantoor te Amsterdam. (Voor- dracht voor de Vlaamsche Ingenieursvereniging).

A III 3 *Kantoor November 1937*

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Eenige opmerkingen omtrent de gepubliceerde jaarrekening der naamloze vennootschap, waarbij het crediteurenbelang overweegt

Gruisen, J. O. van — Schr. heeft vooral het oog op de balansen van de levensverzekeringmaatschappijen en de hypotheekbanken. Deze balansen zijn vermogensbalansen, de waardeering der activa spitst zich toe op de waarde bij realisatie. Schr. acht het een Schönheitsfehler, dat het obligo van aandeelhouders steeds voor het nominaal bedrag wordt opgenomen. Specificatie van de verlies- en winstrekening heeft hier meer zin dan bij de algemeene banken.

B a III 3 *De Naamloze Vennootschap Nov. 1937*

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

De inkomsten- en vermogensbelastingen en de depreciatie van de gulden

Langen, W. J. de — Schrijver geeft eerst een kort exposé van één der kerngedachten van de theorie van de vervangingswaarde (nl. die, dat de gunstige prijsverschillen geen winst voorstellen) en polemiseert daarin met Prof. Limperg over de motiveering van de toepassing van de theorie op dit punt; Schr. is van meening, dat deze ligt in haar voortreffelijke werking t.a.v. ondernemer en maatschappij i.v.m. de conjunctuurbeweging, doch dat deze niet zoude voortvloeien uit de theorie als zoodanig. Hieruit trekt de Schrijver de conclusie, dat de toepassing niet gerechtvaardigd is indien geen goede grond bestaat voor de verwachting, dat het gunstige prijsverschil (door Schr. „conjunctuurverschil” genoemd) door zijn tegendeel zal worden gevolgd.

Vervolgens stelt de Schrijver vast aan de hand van eenige voorbeelden, dat de wet den belastingrechter toestaat de vervangingswaarde-theorie voor de inkomstenbelasting te aanvaarden, „als men maar bij elk vraagstuk aan beide zijden bereid is het onderzoek ver genoeg voort te zetten”. Met betrekking tot de depreciatie van den gulden blijft

deze conclusie intact, mits de belastingplichtige de vervangingswaarde-theorie zou negeren, daar deze ééne afwijking van den door hem gevolgden regel dan willekeurig te zijnen gunste zou uitwerken.

Tot slot bespreekt de Schrijver de gevolgen t.a.v. de vermogensbelasting, waarbij de post „conjunctuurverschillen” z.i. niet van invloed is.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde September 1937

De vervangingswaarde en de fiscus

L i m p e r g Jr., Prof. Th. — Polemieek met den Heer W. H. Meyburg en bespreking van en kritiek op een circulaire van den Minister van Financiën van 19 Januari 1937, waarin de toepassing van de theorie der vervangingswaarde t.a.v. inkomsten- en vermogensbelasting in strijd met de wet wordt geacht. In het artikel wordt bij herhaling gewezen op de veelal voorkomende verwisselingen van de theorie der vervangingswaarde met die van Schmidt, verder o.a. op het feit dat de vervangingswaardetheorie reeds 15 jaren wordt gedoceed, dat ze in een periode van prijsdaling een dikwijls onbewuste doch zeer ver-brede toepassing vond en dat ongunstige prijsverschillen volgens deze theorie geen schijn- doch echte verliezen beteekenen.

De fiscus heeft nooit bezwaar gemaakt tegen latere correcties op vroeger aan de aandacht ontsnapte winsten en verliezen; men zie o.a. een arrest van 1933. Het in de circulaire aangehaalde arrest van 1923 strijdt tegen de in de circulaire getrokken conclusie, omdat na de devaluatie geen sprake meer is van dezelfde guldens als voorheen.

„Koopmansgebruik” wordt door den H.R. niet beoordeeld in den zin van den omvang van het gebruik, doch in dien van de juistheid ervan. De H.R. zal volgens Schrijver het gebruik van de vervangingswaarde toestaan, ook indien de toepassing een afwijking van de vroeger door den belastingplichtige gevolgde methode beteekent, indien de wijziging op goede gronden kan worden verdedigd.

Tot slot merkt de Schrijver op, dat de fiscus gewaarborgd zal zijn tegen schade tengevolge van de toepassing van de vervangingswaarde, mits hiervoor reeds thans een wettelijke voorziening wordt getroffen.

De circulaire en de beide arresten staan afgedrukt na het artikel.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde September 1937

De devaluatie van de gulden en haar gevolgen voor waarde en winst in bedrijven met filialen en dochterondernemingen

S p i n o s a C a t t e l a, J. E. — De activa en passiva van buitenlandse (niet-zelfstandige) filialen van Nederlandsche ondernemingen zullen, na de depreciatie van den gulden, aen een herwaardeering moeten worden onderworpen. Hierbij doet zich geen bijzondere mogelijkheid voor. Betreft het echter juridisch zelfstandige dochterondernemingen, dan wordt het herwaardeeren gecompliceerder. Schrijver beveelt als de meest juiste methode aan een analyse in de samenstellende activa en passiva, te waardeeren alsof deze afzonderlijke deelen van het vermogen der moedermaatschappij vormden. Rekening zal daarbij moeten worden gehouden met bijzondere omstandigheden, zooals intern berekende winstopslagen, goodwill e.d. Ook in de boeken der buitenlandse dochterondernemingen zullen tengevolge van de depreciatie van den gulden, veelal correcties moeten worden aangebracht. In het algemeen echter zullen dergelijke voordeelige herwaardeeringsverschillen niet uitkeerbaar zijn; tegenover een lager gewaardeerde gulden-schuld aan de moedermaatschappij zullen veelal in Nederlandsche valuta aangeschafte activa staan waarvan de waarde is gedaald.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde September 1937

Literatuur-overzicht

G r o e n e v e l d, Drs. G. L. — Schrijver merkt op, dat de sociaal-economische litteratuur de gevolgen van de depreciatie voor waarde en winst in het bedrijf niet speciaal aan de orde stelt en dat de bedrijfs-economische litteratuur weliswaar eenige algemeene beschouwingen over dit onderwerp geeft, doch dat deze gering in aantal zijn. De Schrijver geeft een korte uiteenzetting van de opvattingen van R. Fischer, I. Kovero, J. G. Ch. Volmer, E. Schmalenbach, A. J. W. Renaud, H. W. Sweeney, F. Schmidt, K. Sewering, Maria Miller, J. M. Clark, Th. Limperg.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde September 1937

Some notes on the early literature and development of cost accounting in Great Britain — V en VI

E d w a r d s, R. S. — In het vijfde van deze vervolgartikelen wordt

de ontwikkeling besproken in de periode 1870 tot 1890. Ter behandeling komen: Carter, Saker (1885), Gibson (1887), Garcke and Fells (1887) (eerste poging tot verbijzondering van de indirecte kosten; in de latere drukken discussie over interest als kostprijsfactor), Norton (1889) (in Section I van de boekhouding: berekenen van de winst die behaald zou zijn indien al het werk bij derden uitbesteed ware; in Section II berekening van de winst per afdeling door vergelijken van den eigen kostprijs met den prijs, waartegen bij derden gekocht kan worden). In het volgende artikel wordt de verdere ontwikkeling van de discussies over het verbijzonderingsprobleem behandeld: „A General Manager” (1890), Mann (1891), Norton (1891), Dicksee (1893), Lisle (1899), artikelen in „Engineering” (1891 en 1894), Cowan (1901), Garry (1903), Mann (1903), Whitmore (1906). Schrijver besluit met de opmerking, dat in de laatste dertig jaren door de Engelsche vak-litteratuur weinig nieuws over dit onderwerp is gebracht; de belangrijkste discussies over de kostprijs-theorie zijn afkomstig van economen. Noodig is een nauwere samenwerking tusschen economen en cost accountants.

B a IV 2b

The Accountant 4 en 11 September 1937

Gevolgen der muntdepreciatie ten aanzien van duurzame productiemiddelen

C r o i n, J. P. — Tengevolge van de depreciatie van den gulden stijgt de vervangingswaarde der duurzame productiemiddelen. Het gevolg is, dat alle nog in het productiemiddel opgehoopte werkeenheden voortaan hooger in rekening moeten worden gesteld; bovendien werden alle reeds verbruikte en afgeschreven werkeenheden tegen te lage bedragen berekend. Teneinde het productieapparaat op peil te kunnen houden, dient de vroegere afschrijving te worden gecorrigeerd door een verhooging, die op het moment van de waardeverandering als een verlies is te boeken. De waardestijging van de oorspronkelijke hoeveelheid werkeenheden is geen winst, doch een „kapitaalacres”. Het geheel wordt toegelicht aan de hand van een eenvoudig cijfervoorbeeld. Tot slot wordt nog een opmerking gemaakt over de mogelijkheid van compensatie van prijsstijging op het eene met prijsdaling op een ander productiemiddel.

B a IV 6

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde September 1937

De vervangingswaarde en de fiscus

L i m p e r g Jr., Prof. Th. — Polemieek met den Heer W. H. Meyburg en bespreking van en kritiek op een circulaire van den Minister van Financiën van 19 Januari 1937, waarin de toepassing van de theorie der vervangingswaarde t.a.v. inkomsten- en vermogensbelasting in strijd met de wet wordt geacht. In het artikel wordt bij herhaling gewezen op de veelal voorkomende verwisselingen van de theorie der vervangingswaarde met die van Schmidt, verder o.a. op het feit dat de vervangingswaardetheorie reeds 15 jaren wordt gedoceed, dat ze in een periode van prijsdaling een dikwijls onbewuste doch zeer ver-brede toepassing vond en dat ongunstige prijsverschillen volgens deze theorie geen schijn- doch echte verliezen beteekenen.

De fiscus heeft nooit bezwaar gemaakt tegen latere correcties op vroeger aan de aandacht ontsnapte winsten en verliezen; men zie o.a. een arrest van 1933. Het in de circulaire aangehaalde arrest van 1923 strijdt tegen de in de circulaire getrokken conclusie, omdat na de devaluatie geen sprake meer is van dezelfde guldens als voorheen.

„Koopmansgebruik” wordt door den H.R. niet beoordeeld in den zin van den omvang van het gebruik, doch in dien van de juistheid ervan. De H.R. zal volgens Schrijver het gebruik van de vervangingswaarde toestaan, ook indien de toepassing een afwijking van de vroeger door den belastingplichtige gevolgde methode beteekent, indien de wijziging op goede gronden kan worden verdedigd.

Tot slot merkt de Schrijver op, dat de fiscus gewaarborgd zal zijn tegen schade tengevolge van de toepassing van de vervangingswaarde, mits hiervoor reeds thans een wettelijke voorziening wordt getroffen.

De circulaire en de beide arresten staan afgedrukt na het artikel.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-huishoudkunde September 1937

De inkomsten- en vermogensbelastingen en de depreciatie van de gulden

L a n g e n, W. J. de — Schrijver geeft eerst een kort exposé van één der kerngedachten van de theorie van de vervangingswaarde (nl. die, dat de gunstige prijsverschillen geen winst voorstellen) en polemiseert daarin met Prof. Limperg over de motiveering van de toepassing van de theorie op dit punt; Schr. is van meening, dat deze

ligt in haar voortreffelijke werking t.a.v. ondernemer en maatschappij i.v.m. de conjunctuurbeweging, doch dat deze niet zoude voortvloeien uit de theorie als zoodanig. Hieruit trekt de Schrijver de conclusie, dat de toepassing niet gerechtvaardigd is indien geen goede grond bestaat voor de verwachting, dat het gunstige prijsverschil (door Schr. „conjunctuurverschil” genoemd) door zijn tegendeel zal worden gevolgd.

Vervolgens stelt de Schrijver vast aan de hand van eenige voorbeelden, dat de wet den belastingrechter toestaat de vervangingswaarde-theorie voor de inkomstenbelasting te aanvaarden, „als men maar bij elk vraagstuk aan beide zijden bereid is het onderzoek ver genoeg voort te zetten”. Met betrekking tot de depreciatie van den gulden blijft deze conclusie intact, mits de belastingplichtige de vervangingswaarde-theorie zou negeeren, daar deze ééne afwijking van den door hem gevolgden regel dan willekeurig te zijnen gunste zou uitwerken.

Tot slot bespreekt de Schrijver de gevolgen t.a.v. de vermogensbelasting, waarbij de post „conjunctuurverschillen” z.i. niet van invloed is.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-houkdkunde September 1937

De devaluatie van de gulden en haar gevolgen voor waarde en winst in bedrijven met filialen en dochterondernemingen

Spinosa Cattela, J. E. — De activa en passiva van buitenlandsche (niet-zelfstandige) filialen van Nederlandsche ondernemingen zullen, na de depreciatie van den gulden, aen een herwaardeering moete worden onderworpen. Hierbij doet zich geen bijzondere moeilijkheid voor. Betreft het echter juridisch zelfstandige dochterondernemingen, dan wordt het herwaardeeren gecompliceerder. Schrijver beveelt als de meest juiste methode aan een analyse in de samenstellende activa en passiva, te waardeeren alsof deze afzonderlijke deelen van het vermogen der moedermaatschappij vormden. Rekening zal daarbij moeten worden gehouden met bijzondere omstandigheden, zooals intern berekende winstposlagen, goodwill e.d. Ook in de boeken der buitenlandsche dochterondernemingen zullen tengevolge van de depreciatie van den gulden, veelal correcties moeten worden aangebracht. In het algemeen echter zullen dergelijke voordeelige herwaardeeringsverschillen niet uitkeerbaar zijn; tegenover een lager gewaardeerde guldenschuld aan de moedermaatschappij zullen veelal in Nederlandsche valuta aangeschafte activa staan waarvan de waarde is gedaald.

B a IV 1

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-houkdkunde September 1937

Gevolgen der muntdepreciatie ten aanzien van duurzame productiemiddelen.

Croin, J. P. — Tengevolge van de depreciatie van den gulden stijgt de vervangingswaarde der duurzame productiemiddelen. Het gevolg is, dat alle nog in het productiemiddel opgehoopte werkeenheden voortaan hooger in rekening moeten worden gesteld; bovendien werden alle reeds verbruikte en afgeschreven werkeenheden tegen te lage bedragen berekend. Teneinde het productieapparaat op peil te kunnen houden, dient de vroegere afschrijving te worden gecorrigeerd door een verhooging, die op het moment van de waardeverandering als een verlies is te boeken. De waardeverhoging van de oorspronkelijke hoeveelheid werkeenheden is geen winst, doch een „kapitaalacres”. Het geheel wordt toegelicht aan de hand van een eenvoudig cijfervoorbeeld. Tot slot wordt nog een opmerking gemaakt over de mogelijkheid van compensatie van prijsstijging op het eene met prijsdaling op een ander productiemiddel.

B a IV 6

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-houkdkunde September 1937

De factoren welke het verbruik per hoofd van suiker, koffie en thee bepalen

Dalmulder, dr. J. J. J. — Schr. concludeert, dat het thee- en koffie- verbruik elastisch is zoowel ten aanzien van den theeprijs als ten aanzien van het bestede inkomen. Om de conjunctuurbeweging in het thee- en koffie- verbruik bevredigend te verklaren kan men het complementaire karakter van thee ten opzichte van suiker en het vervangend karakter t.a.v. koffie verwaarlozen.

B a IV 9

Economie Nov. 1937

Statistische bepaling van de vraagfunctie voor elektrische energie voor een zestal Nederlandsche industrieën

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de z.g. Bunch Map Analysis van Prof. dr. R. Frisch. Het blijkt, dat bij machinefabrieken,

constructiewerkplaatsen en in de wolindustrie de bedrijvigheid in deze industrieën een grooteren invloed op het verbruik heeft dan de prijs. Bij fabrieken van bouten en moeren, in ijzergieterijen en in de katoen- nijverheid heeft de prijs van de electriciteit een grooteren invloed dan de bedrijvigheid. Het verschil tusschen katoen- en wolnijverheid wordt verklaard uit het grooter percentage eigen krachtopwekking in de wol- nijverheid.

B a IV 9

De Nederlandsche Conjunctuur Nov. 1937

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Over de waarde van incurante aandelen

Nierhoff, A. — Schrijver behandelt, voor het geval, dat de aandelen van een familie-vennootschap in handen zijn van één of enkele personen, die in de vennootschap de macht uitoefenen, het vraagstuk van de waardeering van deze aandelen ten behoeve van de vermogensbelasting en de successierechten. In een Ministerieele missive van 1932 wordt als waardeeringsbasis aangegeven uitsluitend de intrinsieke waarde, terwijl voordien de meening gold, dat rekening moet worden gehouden met alle factoren. Bedoelde missive heeft echter betrekking op het geval, waarin noch een abnormaal hooge, noch een abnormaal lage rentabiliteit verwacht kon worden; volgens schrijver blijft voor de andere gevallen de oude regel geldend. Uit een arrest van den Hoogen Raad van 1937 blijkt, dat deze, als basis voor de waardeering van aandelen in familie-vennootschappen, in het algemeen de rentabiliteit niet ter zijde stelt.

B a V 3b

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-houkdkunde November 1937

De depreciatie van de gulden en haar gevolgen voor waarde en winst in het bedrijf ten aanzien van handelsvorderingen en schulden

Spinosa Cattela, J. E. — Het herwaardeeren van vorderingen en schulden in vreemde munt, in het geval van depreciatie van den gulden, biedt geen moeilijkheid, indien de nieuwe verhouding tusschen de vreemde en eigen valuta nagenoeg vast is. Blijven aanvankelijk de valuta's zwevend, dan is eenig afwachten geboden, totdat de nieuwe verhouding ongeveer bekend zal zijn. In bepaalde gevallen strekt de invloed zich ook uit tot de in eigen munt luidende vorderingen, in verband met een mogelijke wijziging in de solvabiliteit van sommige debiteuren tengevolge van de depreciatie.

Vervolgens bespreekt de Schrijver de betekenis die moet worden toegekend aan het verschil, dat door deze herwaardeering is ontstaan, daarbij (naar zijn meening) uitgaande van de vervangingswaarde-theorie. Het gunstige waardeeringsverschil op de bij den verkoop behaalde winst is zelf ook winst. Wat betreft den kostprijs bringe men de correcties aan, die noodig zijn om de nieuwe vervangingswaarde te berekenen, waarbij dus kostenfactoren uit het buitenland afkomstig in den regel een hoogere correctie zullen moeten ondergaan dan binnenlandsche. Het bedrag, waarmede de nieuwe-omgerekende opbrengst de aldus gecorrigeerde vervangingswaarde overtreft is, naar de meening van den Schrijver, uitkeerbare winst.

Wat betreft de vorderingen in eigen munt, is de opbrengst niet gestegen, wel echter de vervangingswaarde, tengevolge waarvan een vermogensverlies ontstaat.

De waardeveranderingen van de schulden in vreemd geld en die van de in vreemde munt luidende vorderingen en uit het buitenland afkomstige goederen, immuniseeren elkaar ten deele, en soms, opzettelijk, geheel. Bij de vaststelling van de uitkeerbare winst zullen alle herwaardeeringsverschillen in één verband moeten worden beschouwd. Schrijver besluit met een opmerking over het geval, dat per saldo een nadeelig verschil overblijft.

B a V 4

Maandblad voor Accountancy en Bedrijfs-houkdkunde September 1937

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Ordering in de praktijk, het calculatiekartel

Janssens, C. H. A. J. — De conditie-afspraken is een zeer onvolkomen hulpmiddel tot oplossing van moeilijkheden. Verdergaande regelingen als prijs-afspraken, gebiedsverdeeling en quotaregeling, met als hoogste ontwikkelingsstrap het verkoopkantoor, zijn slechts mogelijk indien het product voldoende uniform is. In zulke gevallen kan het calculatie-kartel uitkomst bieden. Het kan zich uitstrekken tot het calculatie-schema, doch ook tot de tarieven zelf. Bij de vaststelling

van het tarief stuit men op tal van moeilijkheden, waarop schr. nader ingaat.

B a VI 5

Economie Nov. 1937

Distributievraagstukken

Polak, Prof. dr. N. J. — De handel vindt alleen een duurzaam bestaan, wanneer hij een maatschappelijke functie ten koste van geringere offers kan vervullen. In den loop der tijden is de handelsfunctie aan sterke veranderingen onderhevig geweest. Een van de maatschappelijke tendenzen van den nieuwen tijd is de uitbreiding van het assortiment op elk gebied. Dit doet de taak van den tusschenhandel weer veel belangrijker worden. De grossiersfunctie wordt weer ingeschakeld, doch kan zeer goed vervuld worden door detaillisten in onderlinge samenwerking, gerugsteund door grossiers of coöperatieve centrales. Schr. geeft een aantal lijnen aan voor zulk een samenwerking.

B a VI 9

De Economist Nov. 1937

Te veel van het kleine

Schadell, Mr. A. van — Een vluchtige stelling leerde schrijven, dat van de in 1936 opgerichte N.V.'s 50 % een geplaatst kapitaal had van minder dan f 5.000.— en 70 % een kapitaal van minder dan f 10.000.—. Schr. gaat na, welke motieven er kunnen zijn voor de oprichting van zulke kleine N.V.'s. De meeste motieven worden door Schr. te licht bevonden. Schr. meent dan ook, dat sleur en juridisch bijgeloof een groote rol spelen.

B a VI 14

De Naamlooze Vennootschap Nov. 1937

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVoorwaarden

De uitvoering van betonwegen in werkverschaffing

Akker, Ir. J. van den — Apeldoorn is de eerste gemeente in ons land waar betonwegen werden aangelegd in werkverschaffing met inschakeling van de aannemers. Het beton werd gekozen, omdat bij dit materiaal het arbeidsloon relatief hoog is tegenover de overige kosten. De aannemers leveren cement, zand en steenslag; het grind wordt door werklozen in de omgeving van Apeldoorn gegraven. De gemeente Apeldoorn heeft een zeer uitgebreid wegennet, waarvan de ontwatering nog veel te wenschen overlaat. De onderhoudskosten zullen dus aanmerkelijk dalen, wanneer de rioleering en het gesloten wegdek zullen zijn gereedgekomen.

B a VII 10

Polytechn. Weekblad Juli/October 1937

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

IV. LANDBOUW- EN CULTUURBEDRIJVEN

De internationale botermarkt

Frietema, Dr. H. J. — Aan de hand van een grafiek somt Schr. de oorzaken op van de stijging van den boterprijs tusschen 1935 en Octb. 1937 en worden de seizoenschommelingen en de prijsverschillen tusschen Deensche, Hollandsche en Koloniale boter aangeduid. Schr. wenscht vollediger en sneller statistische informaties.

B b IV 2

Alg. Ned. Zuivelbond 24 Nov. 1937

De factoren welke het verbruik per hoofd van suiker, koffie en thee bepalen

Dalmulder, dr. J. J. J. — Schr. concludeert, dat het theegebruik elastisch is zoowel ten aanzien van den theeprijs als ten aanzien van het bestede inkomen. Om de conjunctuurbeweging in het theegebruik bevredigend te verklaren kan men het complementaire karakter van thee ten opzichte van suiker en het vervangend karakter t.a.v. koffie verwaarloosen.

B b IV 6

Economie Nov. 1937

V. INDUSTRIE

De inrichting van het reserve-bedrijf in het ketelhuis

Westendorp, Ir. F. W. J. — Inplaats van het gereed houden van een „warme reserve”, in de vorm van een reserve-ketel, op druk gehouden door een „opbankvuur”, bepleit Schr. de inrichting van een speciale reserve-ketel, welke inrichting op verschillende wijze kan ge-

beuren. De verhooging van het ketelhuis rendement wordt aange- toond.

B b V 1

De Ingenieur 19 Nov. 1937

Constructief regionalisme, van stedenbouwkunde tot streekplan

Wolff, W. H. — Schr. noemt verschillende doelstellingen van de stedenbouwkundigen, en de motieven die hen brengen tot de stelling, dat „het gewest” als eenheid voor elk redelijk plan moet worden aangenomen.

B b V 9

Economisch Technologisch Tijdschrift Nov. 1937

Eenige beschouwingen betreffende een gemeentelijk grondbedrijf Bandoeng

Thijssse, Jr., Ir. J. P. — Als doel van het gemeentelijk grondbedrijf stelt Schr. de harmonische uitbreiding van de stad; niet het maken van winst. Eenige grafieken geven het verloop tusschen 1927 en 1937 van de oppervlakte van het grondeigendom van de gemeente Bandoeng aan en tevens van het geïnvesteerde vermogen. Schr. verklaart de afnemende verkoop voor bebouwing. Speciaal om de inheemsche bebouwing in de hand te houden zal het grondbedrijf, volgens Schr., minstens den grond tusschen bestaande bebouwing en de grens van de toekomstige bebouwde kom in eigendom moeten hebben.

B b V 9

I.B.T. Locale techniek Sept./Oct. 1937

Redactie — Naar aanleiding van de verlangens naar loonsverhoging in het bouwbedrijf, worden de lasten nagegaan, die „eigen opdrachtgevers” te torsen hebben t.a.v. wetten en verordeningen, gemeentegrondpolitiek, de politiek van huurdruk en de concurrentie van woningbouwverenigingen.

De uitvoering van betonwegen in werkverschaffing

Akker, Ir. J. van den — Apeldoorn is de eerste gemeente in ons land waar betonwegen werden aangelegd in werkverschaffing met inschakeling van de aannemers. Het beton werd gekozen, omdat bij dit materiaal het arbeidsloon relatief hoog is tegenover de overige kosten. De aannemers leveren cement, zand en steenslag; het grind wordt door werklozen in de omgeving van Apeldoorn gegraven. De gemeente Apeldoorn heeft een zeer uitgebreid wegennet, waarvan de ontwatering nog veel te wenschen overlaat. De onderhoudskosten zullen dus aanmerkelijk dalen, wanneer de rioleering en het gesloten wegdek zullen zijn gereedgekomen.

B b V 9

Polytechn. Weekblad Juli/Oct. 1937

Statistische bepaling van de vraagfunctie voor elektrische energie voor een zestal Nederlandsche industrieën

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de z.g. Bunch Map Analysis van Prof. dr. R. Frisch. Het blijkt, dat bij machinefabrieken, constructiewerkplaatsen en in de wolindustrie de bedrijvigheid in deze industrieën een grooteren invloed op het verbruik heeft dan de prijs. Bij fabrieken van bouten en moeren, in ijzergieterijen en in de katoennijverheid heeft de prijs van de electriciteit een grooteren invloed dan de bedrijvigheid. Het verschil tusschen katoen- en wolnijverheid wordt verklaard uit het grooter percentage eigen krachtopwekking in de wolnijverheid.

B b V 19

De Nederlandsche Conjunctuur Nov. 1937

VI. HANDEL

Distributievraagstukken

Polak, Prof. dr. N. J. — De handel vindt alleen een duurzaam bestaan, wanneer hij een maatschappelijke functie ten koste van geringere offers kan vervullen. In den loop der tijden is de handelsfunctie aan sterke veranderingen onderhevig geweest. Een van de maatschappelijke tendenzen van den nieuwen tijd is de uitbreiding van het assortiment op elk gebied. Dit doet de taak van den tusschenhandel weer veel belangrijker worden. De grossiersfunctie wordt weer ingeschakeld, doch kan zeer goed vervuld worden door detaillisten in onderlinge samenwerking, gerugsteund door grossiers of coöperatieve centrales. Schr. geeft een aantal lijnen aan voor zulk een samenwerking.

B b VI 3

De Economist Nov. 1937

VII. TRANSPORT EN ANDERE DIENSTVERLEENING

Eenige Amerikaanse spoorweg-aspecten

Meester, Dr. E. D. de — Het gebruik van hun positie als grootgrondbezitters en monopolisten, leidde ertoe dat de spoorwegen onder de Controle der Interstate Commerce Commission geplaatst werden. Er zijn speciaal in de V.S. bezwaren tegen nationalisatie der spoorwegen. Het individualisme van de politiek der spoorweg-maatschappijen wordt besproken en de groote macht van de spoorweg-presidenten aangeduid.

B b VII 2 *Spoor- en Tramwegen 9 Nov. 1937*

De nieuwe wijze van vervoer van goederen bij de Nederlandsche Spoorwegen

Ente, J. — Toepassing van groepsbeginsel ook op het vervoer van wagenladingen in samenhang met vervoer van stukgoederen. Analyse van het wagonladingsvervoer. Opzet en ontstaan van groeps-treinen. Dienstregeling en Samenstelling. Rangeerdienst. Belasting. Benodigde aantal treinkilometers. Vervoer zonder oponthoud over lange afstanden. Wintermaatregelen. Controle en leiding van de dienst-uitvoering.

B b VII 2 *De Ingenieur 12 November 1937*

Amerika gebruikt grotere trucks

Maas, H. J. van der — In een serie artikelen geeft schr. aan, hoe „verkeersdictator Eastman” stijgend vervoer verkreeg door verlaging van tarieven op trein en bus, waardoor grotere bussen gebruikt konden worden; en hoe het verbod om onder kostprijs te vervoeren leidt tot aanschaffing van grotere trucks.

B b VII 6 *De Bedrijfsauto Dec. 1937*

De jaarverslagen betreffende den rijkspostcheque- en girodienst en het gemeentelijk girokantoor te Amsterdam

Wesslink, S. J. H. — Op grond van vergelijkende cijfers, uit de jaarverslagen geput, concludeert schr. dat de rijksdienst goedkooper werkt.

B b VII 8 *Econ. Stat. Berichten 10 Nov. 1937*

X. FINANCIERINGSINSTELLINGEN

The banker as a lender

Hurst, T. E. — Een met voorbeelden toegelichte causerie over de oude en sommige actueele problemen, optredend bij kredietverleening door de banken.

B b X 2 *The Accountant 28 Augustus 1937*

BOEKEN-REPERTORIUM

A. ACCOUNTANCY

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

III. LEER VAN DE INRICHTING

Buchführung, Einfache, für das Augen-Optikerhandwerk. Hrsg. vom Reichsinnungsverband des Optikers- und Feinmechanikershandwerks. Berlin, 1937.

Buchführung, Einfache, für das Malerhandwerk. Hrsg. vom Reichsinnungsverband des Malerhandwerks. Berlin, 1937.

Buchführung, Einfache, für das Uhrmacherhandwerk. Hrsg. vom Reichsinnungsverband des Uhrmachershandwerks. Berlin, 1937.

Byrne, H. E. Bookkeeping and commercial law. Washington, 1937.

Nertinger, Josef. Betriebsbuchführung und Selbstkostenrechnung, Stuttgart, 1937.

Spohr, Werner. Die Buchführungspflichten nach Steuerrecht. Was jeder Steuerpflichtige davon wissen musz. Bonn, 1937.

Terry, L. A. and W. T. Smith. Business accounts. A course in book-keeping on modern lines. London, 1937.

Zwick, Otto, K. Ist im Rechtsanwaltsberufe eine besondere Buch-

führung Standespflicht und wie ist die Anwaltsbuchhaltung zu gestalten? Halle, 1937.

Reynard, H. and D. Hustler. Book-keeping by easy stages. London, 1937.

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Bacas, P. E. and Others. Auditing procedure. New York, 1937.

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

III. WAARNEMINGSMIDDELEN

Bickel, Friedrich. Der Einfluss der Pflichtprüfung auf die Bilanz, die Gewinn- und Verlustrechnung und den Geschäftsbericht industrieller Unternehmungen. Leipzig, 1937.

Lägel, Rudolf. Die Jahresrechnung der Unternehmung vom Standpunkt absolut vergleichbarer Abschnittserfolgsermittlung. Leipzig, 1937

Taylor, O. Trading profits through charts. New York, 1937.

Westphal, Herrmann. Die Publizität im deutschen Konzernwesen und ihre Wahrung durch die Wirtschaftsprüfung. Kallmünz, 1937.

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Fritzsche, Johannes. Die kostenstatistische Vergleichsrechnung als Grundlage der Kosten- und Aufwandplanung im Rahmen der zeitungsbetrieblichen Budgetrechnung. Borna-Leipzig, 1937.

Hyon, Robert. La détermination administrative du prix de vente de l'énergie électrique. Paris, 1937.

Nertinger, Josef. Betriebsbuchführung und Selbstkostenrechnung, Stuttgart, 1937.

Schilling, Adolf. Die Preisbildung der landwirtschaftlichen Erzeugnisse. Prag., 1937.

Schlechtriem, Hans. Die Abschreibung im Rechnungswesen der gemeinnützigen Wohnungsunternehmen. Stuttgart, 1937.

Uhlig, Johannes. System der Preispolitik im Zeitungsgewerbe. Stuttgart, 1937.

Zorn, B. A. and G. J. Feldman. Business under the new price laws. New York, 1937.

V. LEER VAN DE FINANCIERING

Plesse, G. Die Finanzierung des Einzelhandels unter besonderer Berücksichtigung der Lieferantenkredite und des Problems ihrer Ablösung durch Bankkredite. Berlin, 1937.

Unger, Karl Heinz. Die Wohnungsbaufinanzierung und ihre kapitalwirtschaftlichen Auswirkungen. Leipzig, 1937.

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Adams, J. R. More power to advertising. New York, 1937.

Beasley, D. S. Applying salesmanship in business and personal life. New York, 1937.

Bills, B. F. Persuasion in business. Chicago, 1937.

Brisco, N. A. and J. W. Wingate. Buying for retail stores. New York, 1937.

Casson, H. N. Suppose I —? 50 Tips for keen salesman. London, 1937.

Doubman, J. R. Fundamentals of sales management. New York, 1937.

Gulick, L. H. and L. Urwick. Papers on the science of administration. New York, 1937.

Heilinger, Bruno. Der Schutz des mittelständischen Detailhandels gegen Warenhäuser, Kaufhäuser, Einheitspreis- und Filialgeschäfte durch den Bundesbeschluss von 14. Okt. 1933. Zug, 1937.

Maratta, J. How to find, train and supervise specialty salesman. New York, 1937.

Schmidt, Gottfried. Zeitstudien in Schmiedebetrieben und ihre betriebswirtschaftliche Verwertung (Vortrag). Düsseldorf, 1937.

Taylor, O. Trading profits through short selling. New York, 1937.